

VEŘEJNÁ INFRASTRUKTURA – DOPRAVA A INŽENÝRSKÉ SÍTĚ

KONFERENCE AUÚP, JESENÍK 2015

Konference se konala 23.–24. 4. 2015 v krásném prostředí lázní Priessnitz, v sále historické budovy zvané Hrad. V úvodu konference pozdravil starosta města Jeseníku Adam Kalous účastníky v krátké zdravici a představil město i lázně. O dávné i nedávné historii města i regionu velmi poutavě promluvil Květoslav Growka, archivář Státního okresního archivu Jeseník. Olomoucký kraj s jeho zajímavostmi a krásami představila Věra Malá. Na závěr dopolední sekce seznámil účastníky konference pan Vladimír Odehnal s Priessnitzovými léčebnými lázněmi. V poslední době bylo investováno do obnovy lázeňských budov, provozů i areálu samotných lázní. Za zmínku určitě stojí Balneopark, který byl v česko-polské spolupráci uveden do provozu v srpnu 2010. Jedná se o unikátní vodní zahradu, kterou prochází potok s vybudovanou soustavou zastavení sloužících k hydroterapii a relaxaci. Svým pojetím navazuje na tradiční vodoléčebnou metodu Vincenze Priessnitze.

Foto © Zdena Kučerová

V úvodu odpoledního bloku seznámil Vít Řezáč přítomné se systémem financování veřejné infrastruktury v některých zemích Evropské unie – konkrétně Rakousku, Německu, Nizozemí a Velké Británii. V každé z těchto zemí přistupují k této problematice odlišně, zejména s ohledem na historický vývoj

a dlouholeté zvyklosti v oboru územního plánování. Zajímavé byly části příspěvků o přístupu některých zemí, které zpoplatňují poskytované služby vybudované technické infrastruktury bez ohledu na to, zda v nově zastavované lokalitě vlastník stavebního pozemku rodinný dům zrealizuje, a tedy sítě technické infrastruktury využívá, či nikoliv. Tím fakticky nutí vlastníky k využití stavebního pozemku pro výstavbu místo toho, aby ho měl pouze jako dobře uložené finance. Příspěvek jasně ukázal, že v řadě zemí existují mechanismy, které zajišťují, aby se musel soukromý vlastník nemovitosti podřídit veřejnému zájmu. Zastavěním všech pozemků v rámci rozvojové plochy nezůstávají volné plochy uvnitř takto vzniklého zastavěného území, což vytváří předpoklady k uspořádanosti sídel. Tento způsob také přispívá k ochraně zemědělského půdního fondu, protože o to menší je potřeba dalších ploch pro výstavbu v plochách navazujících na zastavěné území, a také k úspoře prostředků na budování a provoz veřejné infrastruktury.

Velmi zajímavá byla prezentace hosta letošní konference Niiny Puulmalainen z Finska, která pracuje jako vedoucí kanceláře územního rozvoje v Helsinkách. Přestavila nejen historii města, ale také principy a způsoby současného rozvoje města Helsinky. Na konkrétních příkladech přestavby městských částí ukázala postup, jakým realizují rozvojové plány města. Obdobně jako v příspěvku Víta Řezáče zaznělo, že se musí soukromník podřídit veřejnému zájmu. Vlastník pozemku musí poskytnout potřebné plochy nejen pro veřejnou infrastrukturu, ale i pro veřejná prostranství. Z příspěvku vyplynulo, že město má ve vztahu k výstavbě řadu pravomocí – pokud chtějí soukromí vlastníci na svých pozemcích stavět, musejí mít souhlas města. Město má také právo účtovat vlastníkům půdy poplatky za zhodnocení pozemků nově zařazených jako plochy pro výstavbu, a tím získává prostředky na další infrastrukturu.

Foto © Míla Chrobáčková

Následoval příspěvek Vladimíra Soukeníka, který představil problematiku veřejné infrastruktury pohledem urbanisty se zaměřením na ekonomii. Je nutné už při samotném plánování brát v úvahu nejen pořizovací náklady, ale také náklady na provoz a údržbu jednotlivých zařízení.

V posledním bloku prvního dne konference se vystřídali se svými příspěvky přednášející, z nichž první, Zdeněk Pavlovič z ČEZ Distribuce, hovořil o zkušenostech z pohledu správce zařízení technické infrastruktury. Dále pokračovala Lucie Poláková s analýzou vybraných konkrétních případů plánů a realizací dopravních staveb. Následovala prezentace Václava Jetela se zaměřením na problematiku plánování veřejné infrastruktury z pohledu projektanta. Tomáš Sklenář z Ministerstva pro místní rozvoj ve svém příspěvku shrnul hlavní legislativní rámec pro veřejnou infrastrukturu, který upravuje stavební zákon. Také informoval o návrzích na legislativní úpravy, které by měly situaci zlepšit i v oblasti infrastruktury (zrychlené postupy aktualizací a změn ÚPD, zavedení institutu registrovaného oprávněného investora atd.)

Závěrem vystoupil Jan Fibiger z Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství s prezentací o dopravních stavbách, ve které zhodnotil stavby již realizované, ale také upozornil na úskalí, se kterými se v tomto oboru odborníci potýkají, a to je zejména projekční nepřipravenost plánovaných záměrů.

Druhý den konference zahájili svým příspěvkem Karel Bařinka a Marek Vácha s projektem SUSREG. Představili způsoby řešení území v souladu s požadavkem na jeho udržitelnost, se zaměřením zejména na snížení energetické náročnosti staveb a využití alternativních zdrojů energie, a to jak při navrhování nové zástavby (např. preferováním kompaktní zástavby), tak i při revitalizaci stávající zástavby (např. doplnění fotovoltaických panelů pro ohřev vody přímo na střechy obytných domů). Uvedené principy technického řešení byly předvedeny na případové studii „Zero Carbon revitalizace Bronx, Brno“ a příkladu realizace energeticky soběstačného města Güssing v Rakousku.

Druhá část programu byla tvořena pilotními přednáškami k panelové diskusi. Nejprve Marek Zderadička představil vize dopravního systému v Praze

a okolí a jeho přípravu v rámci územně plánovacích dokumentací – „Aktualizace č. 1 Zásad územního rozvoje hlavního města Prahy“ a zpracovávaného „Metropolitního plánu Prahy“. Svým příspěvkem zaujala starostka města Třince Věra Palkovská, a to nejen představením úspěchů a problémů na Třinecku. Problematikou městského inženýrství jako oboru i jeho úlohy při tvorbě měst se zabýval Václav Jetel. V rámci jeho příspěvku vystoupil Petr Šrytr, který zdůraznil potřebu integrace zájmů všech oprávněných uživatelů veřejného prostoru a také nositelů aktivit ve veřejném prostoru sídel. U technické infrastruktury je potřeba zajistit prostorovou koordinaci tak, aby byly zajištěny nejen všechny funkce ve veřejném prostoru, ale aby do něj bylo možno umístit také plnohodnotnou veřejnou zeleň a plochy a zařízení pro další aktivity obyvatel měst a obcí. V příspěv-

ku byla zdůrazněna potřeba spolupráce jednotlivých specialistů a koordinace jejich činnosti. Potřeba koordinace je mimo jiné jedním z důvodů pro obnovení funkce městského architekta.

Následovala panelová diskuse, které se kromě výše uvedených přednášejících zúčastnili také Tomáš Sklenář a Vladimír Soukeník. Mimo jiné bylo poukázáno na to, že územní plán je dokumentem koncepčním, ale zároveň je dokumentem právním, který má dát jistotu majitelům pozemků v jejich využití.

Z otázek a odpovědí diskutujících, včetně diskutujících z pléna, lze učinit závěr, že je sice známo, jak by se problémy infrastruktury a koordinace všech funkcí v území měly řešit, velmi často se však vyskytují problémy. Nabízí se skončit otázkou: proč to v praxi nefunguje, přestože víme, jak problémy řešit?

*Ing. Zdeňka Kučerová
Ing. arch. Milada Chroboczková
Ústav územního rozvoje*